

Prof. dr hab. Mirosław Herbowski

Kraków, 14.02.2018 r.

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna w Łodzi, Wydział Fortepianu, Organów, Klawesynu, Muzyki Dawnej i Jazzu, pismo z dnia 29.11.2017 roku, zlecenie podjęte na podstawie Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. Nr 65, poz.595 ze zm. w Dz. U. Z 2005 r. nr 164, poz.1365)

Dotyczy :

Uchwały nr 40/2/2014/2015 Rady Wydziału Fortepianu, Organów, Klawesynu, Muzyki Dawnej i Jazzu Akademii Muzycznej w Łodzi z dnia 08.04.2015 roku w sprawie :

-wszczenia na wniosek Pani mgr Beaty Koniuszy-Litwiniuk z dnia 17.03.2015 roku, przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej – instrumentalistyka.

Do nadesłanego mi przez Dziekana Wydziału Fortepianu, Organów, Klawesynu, Muzyki Dawnej i Jazzu pisma z dnia 29.11.2017 roku, informującego o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mnie na recenzenta pracy doktorskiej Pani mgr Beaty Koniuszy-Litwiniuk pod tytułem „Miejsce i rola Etude en douze exercices w kształtowaniu techniki pianistycznej na tle rozwoju gatunku u Franciszka Liszta”. została dołączona następująca dokumentacja z posiedzeń Rady Wydziału :

- uchwała Rady Wydziału nr 40/2/2014/2015 w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego Pani mgr Beaty Koniuszy-Litwiniuk z dnia 08.04.2015 roku.
- uchwała Rady Wydziału nr 41/2/2014/2015 w sprawie wyboru promotora z dnia 08.04.2015 roku
- uchwała Rady Wydziału nr 42 i 43/2/2014/2015 w sprawie wyznaczenia recenzentów z dnia 08.04.2015 roku.

Podstawowe dane o Doktorantce

Mgr Beata Koniuszy-Litwiniuk ukończyła z wynikiem celującym fortepian w klasie prof. Stefana Wojtasa, uzyskując dyplom z wyróżnieniem w Akademii Muzycznej w Krakowie. Jako stypendystka fundacji GFPS-Polska kształciła się pod kierunkiem prof. Andrzeja Ratusińskiego w ramach studiów podyplomowych w Staatliche Hochschule für Musik Und Darstellende Kunst w Stuttgarcie.

Uzupełniała studia wyższe, aktywnie uczestnicząc w Międzynarodowych Mistrzowskich Kursach Pianistycznych, doskonaląc swoje umiejętności pod kierunkiem takich wybitnych pianistów i pedagogów, jak: Kevin Kenner, Ewa Bukojemska i Pih sien Chen.

Prowadzi klasę fortepianu w Państwowej Szkole Muzycznej II stopnia im. Władysława Żeleńskiego w Krakowie. Występuje jako solistka i kameralistka w kraju i za granicą. Rozwija swoje umiejętności pedagogiczne, doskonaląc się na licznych kursach, lekcjach pokazowych i sympozjach prowadzonych przez takich pedagogów i wybitnych muzyków, jak m.in.: Katarzyna Popowa-Zydroń, Valery Afanassiev, Marian Mika, Choong-Mo Kang, Boris Petrushansky, Arie Vardi.

Od roku 2012 organizowała i przygotowywała koncerty edukacyjne, „Wieczory muzyczne inspirowane poematami prozą A. Bertranda”, wykonując m.in. poprzedzony utworami literackimi tryptyk „Gaspard de la Nuit” M. Ravela.

Występowała także solowo i kameralnie na koncertach pt. „W Hołdzie Wielkim Kompozytorom” – nagrywanych dla Radia Rzeszów i Radia Fara.

W kwietniu 2013 roku zdobyła III, a w roku 2014 II nagrodę w kategorii solowej na Międzynarodowym Mistrzowskim Konkursie dla Pedagogów Muzyki - „International Master Competition for Music Teachers” w Warszawie.

W 2015 - uzyskała stopień nauczyciela dyplomowanego. Została doktorantką Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi.

W tym samym roku wraz z mgr Anną Dudą wygrała (organizowany przez Centrum Edukacji Artystycznej) ogólnopolski konkurs na opracowanie programów nauczania kształcenia artystycznego dla Szkół Muzycznych II stopnia, w kategorii przedmiotu - fortepian główny.

W 2016 odznaczona została Medalem Brązowym za Długoletnią Służbę.

W 2017 - zdobyła I nagrodę w kategorii solowej International Master Competition for Music Teachers w Warszawie.

W tym samym roku otrzymała dyplom za wyróżniający się akompaniament podczas IX Ogólnopolskiego Konkursu Wiolonczelowego „Młody polski wiolonczelista”.

Jej uczniowie kształcą się na uczelniach muzycznych w kraju i za granicą. Wielokrotnie otrzymywała nagrody (w tym państwową) za swój wkład w rozwój pedagogiki i sztuki muzycznej .

Ocena Pracy Doktorskiej

Praca doktorska Pani mgr Beaty Koniuszy Litwiniuk „Miejsce i rola Etude en douze exercices w kształtowaniu techniki pianistycznej na tle rozwoju gatunku u Franciszka Liszta” składa się z uzupełniających się i stanowiących całość dwóch elementów : dzieła artystycznego zarejestrowanego na płycie CD i części opisowej – rozprawy doktorskiej.

Dzieło artystyczne to nagranie 12-tu etiud op.1 ,etiud koncertowych „La leggierezza” i „Waldesrauschen” , etiudy a -moll wg Paganiniego i etiudy transcendentalnej „Mazeppa” F.Liszta oraz 4 etiud (C-dur, A-dur, As-dur i g-moll) ze zbioru „Die Kunst der Fingerfertigkeit” op.740 C.Czernego.

Etiudy op.1 F.Liszta to utwory ,które są zaledwie prototypami wielkich 12-tu etiud transcendentalnych. Dopiero w swej trzeciej,ostatecznej wersji stają się pod piórem Liszta wielkimi arcydziełami. Ich znaczenie dydaktyczne jest niepodważalne ,natomiast wartość artystyczna pozostaje niejednoznaczna. W związku z tym ,interesujące artystycznie przedstawienie tego cyklu to dla pianisty poważne zadanie. Doktorantka wywiązuje się z tego zadania bez zarzutu.

Jej wykonanie etiud op.1 podkreśla z jednej strony pedagogiczny charakter tych utworów: pianistka rzetelnie utrzymuje pulsację i tempo i stara się uwypuklić opanowanie pewnego, określonego problemu technicznego. Jednocześnie zwraca uwagę na estetyczno-wyrazowe aspekty ukazania cyklu, demonstrując głębokie zrozumienie frazy, różnicując artykulację ,operując szlachetnym dźwiękiem i znajdując odpowiedni charakter utworu.

Nagranie to ,co podkreśla doktorantka - pierwsze w historii polskiej fonografii - zaświadcza o dużej sprawności pianistycznej i świadomości wykonawczej jego autorki. Wykonawczyni dysponuje wszystkimi niezbędnymi środkami pianistycznymi : biegłością palców, zaawansowaną kontrolą brzmienia i różnorodnością artykulacji.

Wykonanie pozostałych nagranych etiud potwierdza bardzo wysoki poziom pianistyki Pani Beaty Koniuszy -Litwiniuk. Zwłaszcza interpretacja Etiudy a-moll wg Paganiniego, dzięki perlistej artykulacji, pięknemu brzmieniu instrumentu oraz intensywnej i skontrastowanej narracji zasługuje na najwyższe uznanie.

Rozprawa doktorska podzielona została przez autorkę na trzy podstawowe rozdziały, wstęp i zakończenie.

Po krótkim ,wstępnym wprowadzeniu w tematykę pracy , w rozdziale 1-szym „Etiuda fortepianowa w XIXw.” doktorantka przedstawia rys historyczny etiudy i określa jej zadania jako ćwiczenia technicznego pełniącego rolę budowania niezbędnej dla każdego pianisty techniki wykonawczej.

Następne części pracy autorka poświęca pojęciu pedagogiki fortepianowej i jej rozwojowi oraz przybliżeniu sylwetki jednego z najplodniejszych twórców etiud dydaktycznych Carla Czernego.

Rozdział 2-gi poświęcony jest założeniom myśli pedagogicznej C.Czernego i Jego ucznia -F.Liszta. Doktorantka ,opierając się m.in. na świadectwie Ich uczniów - również wielkich pedagogów - znajduje wiele zbieżnych, wręcz powielających się kierunków, celów i środków pedagogicznych w działalności tych dwóch kompozytorów i pedagogów.

Doktorantka szczegółowo omawia poszczególne elementy Ich pedagogiki, zestawiając i porównując podejście obu do kwestii artykulacji, agogiki i rytmu, aplikatury, pedalizacji, ornamentyki i stylistyki.

Autorka, widząc wiele czynników wspólnych znajduje również różnice, polegające głównie na ustawieniu samego aparatu wykonawczego : u Czernego - stabilnego i przynajmniej częściowo unieruchomionego, u Liszta - zwłaszcza po „przemianie” (kontakt ze sztuką wykonawczą Paganiniego), uniwersalnego, wykorzystującego wszystkie jego anatomiczne możliwości.

W podsumowaniu rozdziału 1-go i jednoczesnym nawiązaniu do rozdziału 2-go, autorka zestawiając ze sobą Schule op.500 C.Czernego i Technische Studien F.Liszta sugeruje ich bezpośredni wpływ na powstanie dzieła będącego głównym tematem Jej pracy doktorskiej czyli Etiud op.1.

Tym utworom i kilku innym, reprezentatywnym etiudom Czernego i Liszta poświęcony jest rozdział 3-ci, w którym otrzymujemy bardzo szczegółową ich analizę łącznie z omówieniem zawartych w nich problemów techniczno-wykonawczych i receptami na ich rozwiązanie. Wszystkie spostrzeżenia i analizy doktorantki ukazują i charakteryzują przeobrażanie się etiudy XIXw.z jednorodnego ćwiczenia technicznego w samodzielne dzieło muzyczne o olbrzymiej wartości artystycznej.

Doktorantka analizując wybrane przez siebie problemy korzysta z reguły 5-ciu formuł technicznych G.Sandora, omawiając je wcześniej dość szczegółowo.

Rozprawa doktorska Pani mgr ~~Pani~~ Beaty Koniuszy-Litwiniuk jest źródłem wiedzy encyklopedyczno-praktycznej w zakresie budowania techniki pianistycznej. Analiza poszczególnych jej elementów pozwala określić i nazwać związane z nią problemy. Warta podkreślenia jest autentyczność pracy, w której autorka podając wiele różnych, oryginalnych rozwiązań tych problemów opiera się na własnych, pedagogicznych doświadczeniach.

Praca napisana jest poprawnie stylistycznie. Zawiera sporą ilość przykładów nutowych, ułatwiających jej percepcję. Na uwagę zasługuje obszerna bibliografia, zawierająca cenne pozycje nie tylko w języku polskim. Autorka korzystała również chętnie ze źródeł internetowych.

Konkluzja

Przedstawiona przez Panią mgr Beatę Koniuszy-Litwiniuk praca doktorska stanowi bardzo wnikliwe i interesujące ujęcie tematu. Zarówno dzieło artystyczne jak i rozprawa doktorska zaświadcza o bardzo wysokim poziomie artystycznym i intelektualnym Doktorantki.

Przedstawione nagranie na płycie CD spełnia wysokie wymagania artystyczne i potwierdza Jej wysokie aspiracje pianistyczne. Praca doktorska Pani mgr Beaty Koniuszy-Litwiniuk, pełna nowych walorów poznawczych, wnosi znaczący wkład w rozwój dyscypliny artystycznej reprezentowanej przez Doktorantkę, a tym samym w rozwój dziedziny sztuk muzycznych w naszym kraju. Na tej podstawie stwierdzam, że Pani mgr Beata Koniuszy-Litwiniuk posiada bardzo głęboką wiedzę w zakresie instrumentalistyki fortepianowej oraz wszelkie umiejętności do prowadzenia samodzielnej działalności artystycznej. W ten sposób sprostала założonemu zagadnieniu artystycznemu i spełniła bez zastrzeżeń wymagania art. 13 ust. 1 z dn. 14.03.2013 r. **Pracę doktorską Pani mgr Beaty Koniuszy-Litwiniuk przyjmuję.**

Prof. dr hab. Mirosław Herbowski

